

LESBRIEF

Iedereen op de kermis kijkt raar op als er na een hagelbui opeens een grote, zwarte tent tussen hun kramen wordt opgezet. De jonge poppenspeelster Matje is razend nieuwsgierig naar de Engelsprekende nieuwkomers. Zouden deze mensen haar iets kunnen vertellen over Amerika, het land van haar dromen?

Wat ze niet weet, is dat de komst van de nieuwe kermisreizigers haar hele leven overhoop zal gooien. Na een vernietigende brand slaat Matje met haar zusje Kee, vriend Puf en aapje Toets op de vlucht. Ze slepen een koffer met wonderlijke inhoud mee. Wat heeft deze inhoud te betekenen? En zal het de kinderen lukken hun grote droom waar te maken?

WORDEN WAT JE WIL
**KINDERBOEKEN
WEEK**

6 OKT T/M 17 OKT 2021

IDEE VOOR EEN KRINGGESPREK:

Het CPNB introduceert het thema van de Kinderboekenweek als volgt: "Het maakt niet uit wie je bent of waar je vandaan komt, goed bent in rekenen of juist in tekenen, vier jaar oud bent of al tien jaar, ieder kind kan worden waar het van droomt."

Wat vinden de leerlingen hiervan?

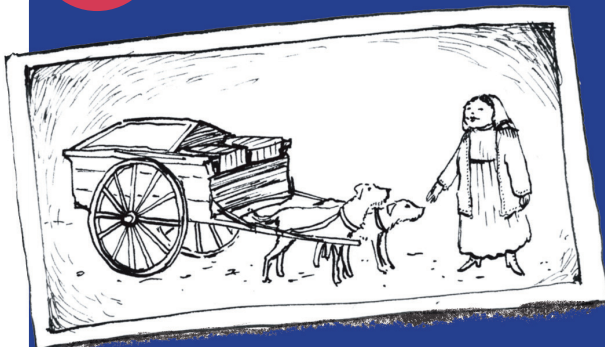
- kan iedereen echt worden waar hij/zij van droomt?
 - wat speelt hierbij een rol?
 - is dromen over later hetzelfde als nadenken over een beroep?

**BEKIJK DE
BOEKTRAILER**

1

De kinderen uit het boek zijn kermisreizigers. Kermisreizigers wonen niet in een huis, maar zijn altijd onderweg van kermis naar kermis.

- A.** Ken jij meer beroepen waarvoor je vaak moet reizen?
B. Zou jij zelf later een reizend beroep willen hebben?

2

Het verhaal speelt zich af in 1901. Welke attracties van de kermis uit het boek zul je niet tegenkomen als je in deze tijd naar de kermis gaat? Waarom bestaan deze attracties niet meer?

3

In het boek werken Matje en Puf een dag als scheepsjager. Ze trekken een schuit volgeladen met aardappelen door een kanaal. Vroeger voeren door Nederland veel trekschuiten. Ze werden getrokken door paarden of mensen. Door de uitvinding van de motor en door de komst van treinen en auto's verdwenen deze trekschuiten. Het beroep van scheepsjager stierf uit.

A. Op de foto's hieronder zie je beroepen die in 1901 heel gewoon waren, maar die nu niet meer bestaan. Zoek op wat de mensen met dit beroep voor werk deden.

- de lantaarnopsteker
- de stronttonnetjesschepper
- de porder
- de letterzetter

B. Hoe komt het dat deze beroepen uitgestorven zijn?

4

Misschien zijn over 100 jaar sommige beroepen van nu ook wel verdwenen. Kun jij een voorbeeld bedenken van zo'n beroep dat uit zal sterven?

Vanaf 1901 moesten alle kinderen van 5 tot 12 jaar verplicht naar school. Matjes zusje Kee had ook graag naar school gewild, maar kermiskinderen gingen niet naar school omdat ze te vaak op reis waren.

5

A. Als je nooit naar school gaat, kun je dan toch worden wat je wil?

B. Is dat nu anders dan in 1901?

6

Puf, het vriendje van Matje en Kee, kan niet praten.

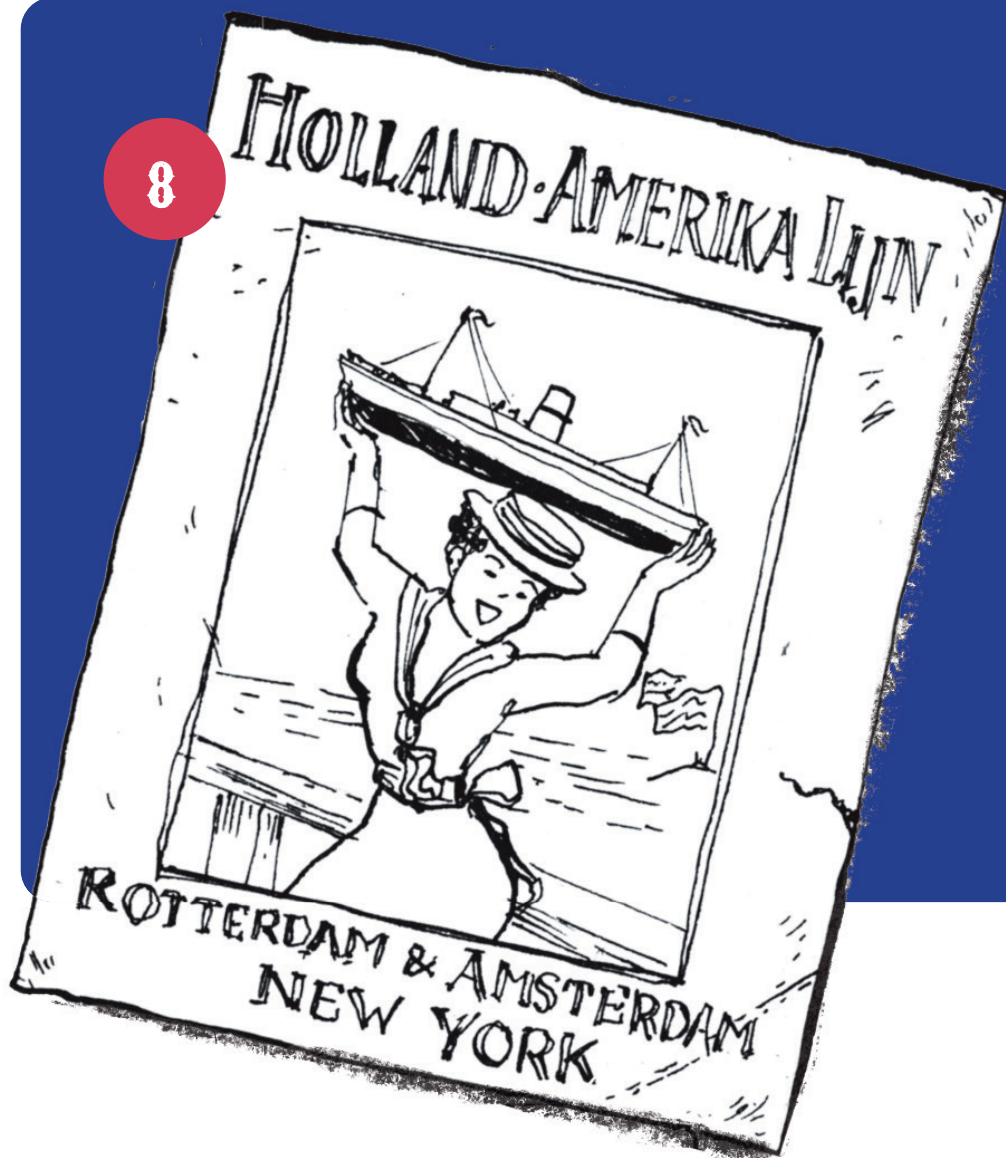
- A. Kan hij alles worden wat hij wil?
- B. Welk beroep vind jij goed bij hem passen? Vertel waarom.

7

Tante Fien werkt op de kermis als waarzegster Serafina. Ze kijkt in haar glazen bol of leest de hand van mensen die hun toekomst willen laten voorspellen. Wat hoop je dat tante Fien in haar glazen bol over jouw toekomst ziet?

8

Matjes grote droom is om ooit naar Amerika te gaan. Rond het jaar 1900 emigreerden heel veel mensen naar Amerika. De emigranten verstonden en spraken meestal geen woord Engels. Ze lieten alles achter zich en begonnen een nieuw leven in Amerika.

- A. Denk jij dat het Matje, Kee en Puf gaat lukken om een nieuw leven op te bouwen in Amerika?
- B. Wat voor werk zouden ze daar kunnen gaan doen?

ANTWOORDENBLAD

1. enkele voorbeelden: piloot, treinmachinist, steward/stewardess, reisleider, vrachtwagenchauffeur, artiest (muzikant, danser), archeoloog, astronaut, journalist, ontdekkingsreiziger, schipper, matroos, kapitein, militair

2.

Attracties met dieren, zoals een aangekleed aapje bij een poppenkast, zijn bij wet verboden. Ook een kijktent waar 'wonder' mensen tentoongesteld worden bestaat gelukkig niet meer. Een vlooiencircus zul je ook niet snel meer tegenkomen omdat mensenvlooiën in de Westerse wereld bijna niet meer voorkomen.

3.

- de lantaarnopsteker stak de lantaarns aan als het donker werd, door de komst van de elektriciteit werd dit beroep overbodig
- de stronttonnetjesschepper ging langs de huizen om emmers met urine en ontlasting op te halen, het werd als mest op het land gebruikt. Door de komst van de riolering verdween dit beroep
- de porder was een menselijke wekker, hij bleef net zo lang op de deuren of ramen bonzen tot de mensen wakker werden, de komst van de wekker maakte dit beroep overbodig
- de letterzetter werkte bij een drukkerij, letter voor letter legde hij in spiegelschrift de woorden en zinnen voor het drukken van kranten en boeken - computergestuurde machines hebben dit werk overgenomen

4. Bijvoorbeeld: benzinestationhouder, benzine zal in de toekomst waarschijnlijk niet meer gebruikt worden als autobrandstof, of schoenmaker omdat er onverslijtbare schoenen uitgevonden worden (vooral de bedoeling dat kinderen hierover fantaseren).

5. Kermiskinderen stonden als reizende kinderen onderaan de sociale ladder en werden in het algemeen met wantrouwen en vooroordelen bekeken. Dat maakte het niet makkelijk om op te klimmen op die ladder. Bovendien gingen ze niet naar school, voor reizende kinderen gold de leerplicht die in 1901 bij wet geregeld werd, niet. Matje, Kee en Puf hebben met allerlei hobbels en beperkingen te maken waardoor ze zeker niet zomaar alles konden worden wat ze wilden.

6. Puf kan niet praten en dat zal voor veel beroepen een handicap zijn, maar hij heeft andere talenten die hem goed van pas kunnen komen. Passende beroepen in de kermis- en circussfeer zijn bijvoorbeeld mimespeler, clown, danser, muzikant, dierenverzorger. Maar er zijn heel veel meer beroepen waarvoor praten niet noodzakelijk is, zoals schrijver, gebarentolk, boswachter, timmerman etc.